

Aliupseeri

No 8 1973

ALIUPSEERI

(SUOMEN ALIUPSEERI vuosina 1930—1944,
ASEMIES v. 1945 ja SAULI vv. 1946—1954)

Aliupseeriliiton äänenkannattaja

43. vuosikerta

Toimitus: 00250 HELSINKI 25, Töölöntullink. 8, puh. 41 78 94

Päätoimittaja VILHO JUNTILA
Toimitussihteeri MATTI RAUTAVUORI

No 8
1973

PELIN SÄÄNTÖJÄ TARKISTETTAVA

Melkein poikkeuksetta kaikki ns. työmarkkina-
vastaavat ovat antamissaan lausunnoissa pitäneet
tarpeellisena voimassaolevien sopimusmenttely-
säännösten tarkistamista. Laajemmalla sektorilta
katsoen on todettu työehto- sekä virkaehtosopi-
musten valmistumisten ajoittuvan melko huonosti
valtakunnan talouspoliittisiin päätöksiin. Paljon
puhutun keskitetyn ratkaisun tulisi nivoutua en-
tistä enemmän myös maan hallituksen taloudel-
liin, erityisesti palkansaajia koskeviin ratkai-
suihin.

Työmarkkinamekanismeissa yhdessä todetut
puutteet on korostuneet entistä räikeämmin ku-
luneen kevään ja kesän aikana tehtyjen sopi-
musten jälkeisessä kehityksessä. Jo nyt on to-
dettu kulutushyödykkeiden hintojen korotus-
ten vieneen pääosan niistä korotuksista joita ke-
vään sopimuksilla saatiin palkansaajille ja joiden
tulisi merkitä myös reaalista elintason nousua.
Kun palkankorotukset eivät näytä yleensä ko-
hoavan todellisena edes keskimääräistä kansan-
tulon nousua vastaavaksi on menetelmissä jotain
vialla.

Olisi aika kaikkien osapuolten yhdessä, toisia
hyrällemtä, kokoontua etsimään keinoja kie-
routuneen kehityksen pysäyttämiseksi. Ilmeisesti

on pakostakin eri osapuolten tunnustettava, ettei
työmarkkinajärjestöjen keskitettyjä sopimusrat-
kaisuja voida pitää erillisinä yleisestä talouspo-
liitikasta irrallisina kysymyksinä. Työmarkkina-
osapuolten ja hallituksen sekä eduskunnan välistä
yhteistyötä tulisi edelleen lisätä ja kehittää yh-
teisvastuuta rakentavalla ja lujittavalla tavalla.
Meillä suomalaisilla lienee vaivana turha tärkeily
ja epäluuloisuus, joka estää myönteistä kehitystä.
Tästä olisi lopultakin päästävä.

Keväällä tehtyyn virkaehtosopimukseen liittyy
yhteinen sopimus voimassaolevien sopimusmenet-
telysäännösten tarkistamisesta. Julkisen hallinnon
ja varsinkin valtion virkamiesten osalta ne on
todettu monelta osalta puutteelliseksi. Kulunut
kolme sopimuskierrosta ovat antaneet hyvän har-
joittelupohjan ja varmasti on jotain opittu. On
erityisesti havaittu ne puutteet jotka voivat antaa
pienille järjestöille estöttömät mahdollisuudet,
mutta jotka toisaalta panevat suurenkin järjestön
armottomaan pakkopaitaan silloin kun yhteinen
keskitetty ratkaisu näin vaatii. Kuluneen kevään
valtion virkamiesten palkkaratkaisu oli elävä esi-
merkki niistä puutteellisuuksista joita pelin sään-
nöissä todellakin on ja siksi niitä on tarkistettava.

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI PUOLUSTUSVOIMIEN VIROISTA JA TOIMISTA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTY- VIKSI LAEIKSI

Yhteiskunnassa tapahtunut yleinen sosiaalinen ja taloudellinen kehitys sekä uudistukset valtakunnan koulujärjestelmässä vaikuttavat myös puolustusvoimien kehittämistyöhön ja sen toimintamuotojen vastaisiin järjestelyihin. Täten on tullut ajankohtaiseksi puolustusvoimien nykyisen esimiesjärjestelmän ja sotilaallisen koulujärjestelmän tarkistaminen ja saattaminen vastaamaan paremmin tämän hetken vaatimuksia. Järjestelmiä uudistettaessa on sotilaallisten seikkojen ohella kiinnitetty huomiota myös yhteiskuntapolitiikan yleisiin tavoitteisiin sekä kansalaisten yhdenvertaisuusperiaatteen vaatimuksiin eri henkilöryhmien yleisiin oikeuksiin nähden.

Puolustusvoimien nykyinen esimiesjärjestelmä on pääosiltaan ollut voimassa itsenäisyyden ajan alusta lukien. Ensimmäisen säännönmäisen perusteensa se on saanut puolustuslaitoksen viroista ja toimista 22 päivänä joulukuuta 1927 annetun lain (346/27) säännöksistä. Tässä järjestelmässä sotilasviroissa ja -toimissa palvelevat muodostavat kaksi toisistaan eroavaa henkilöryhmää nimittäin upseerit ja aliupseerit.

Puolustusvoimissa tapahtunut tekninen kehitys ja alueellista puolustusta koskevat järjestelyt ovat johtaneet siihen, että sotilasviroissa ja -toimissa palvelevilta edellytetään yhä laajempaa eri ase-, valvonta- ja huoltojärjestelmien hallintaa ja käyttötaitoa. Käytännössä tämä on johtanut muun muassa siihen, että upseereille ja aliupseereille varsinaisesti kuuluvien tehtävien välialueelle on muodostunut tehtävärühmä, johon kuuluvia tehtäviä on tullut määrätä hoitamaan sekä upseereita että aliupseereita. Koska käytännössä upseerit ja aliupseerit siten joutuvat useilla eri toimialoilla hoita-

maan samanluonteisia tehtäviä, ei nykyiseen esimiesjärjestelmään perustuva jako upseereihin ja aliupseereihin olisi enää tarkoituksenmukainen. Näin ollen siitä olisi luovuttava ja siirryttävä yhtenäiseen päällystöjärjestelmään, missä tehtävien jako ja sotilashenkilökunnan koulutus järjestettäisiin uudelleen tietyksi kokonaisuudeksi ja puolustusvoimien toimintaan paremmin sopeutuvaksi.

Yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirtyminen toteutettaisiin puolustusvoimien virkojen ja toimien osalta siten, että nykyiset aliupseerin toimet lakkautetaan ja samalla perustetaan vastaava määrä toimiupseereina päällystöön kuuluvia toimiupseerin toimia. Toimiupseerin sotilasarvot olisivat ylikersantti, vääpeli, pursimies, ylivääpeli, ylipursimies, sotilasmestari, luutnantti ja yliluutnantti. Upseerin sotilasarvon omaavalla toimiupseerilla olisi samanlaiset arvomerkit kuin vastaavalla kadettikoulun käyneellä upseerilla. Aliupseereita olisivat tämän jälkeen vain reservissä ja puolustusvoimissa asevelvollisina palvelevat alikersantit ja kersantit.

Uuteen päällystöjärjestelmään siirtyminen edellyttää myös järjestelyjä toimiupseerien toimiin vaadittavassa tietopuolisessa ja käytännöllisessä koulutuksessa, jotta toimiupseerit voitaisiin asettaa heidän uuden palveluasemansa vaatimusten mukaisiin tehtäviin. Nämä järjestelyt toteutettaisiin nykyisen aliupseerikoulun päällystö-opistoksi muuttamisen yhteydessä. Tällöin päällystöopisto muodostettaisiin päällystön kokonaiskoulutukseen sopeutuvaksi opistotasoiseksi sotilasopetuslaitokseksi. Päällystöopiston suorittaneella olisi uuden koulujärjestelmän mukaan mahdollisuus pyrkiä myös kadettikouluun ja siten suorittaa upseerin virkatutkinto. Täten puolustusvoimissa olisi yhtenäiskouluperi-

aatteen pohjalle rakentuva koulujärjestelmä, missä opisto- ja korkeakoulutasoisessa sotilasopetuslaitoksessa annettavaa sotilaallista ammattiopetusta edeltävä koulutus tapahtuisi varusmiespalveluksen suorittamisen yhteydessä reservialiupseerikoulussa ja reserviupseerikoulussa.

Puolustusvoimien koulujärjestelmässä ei ole aikaisemmin ollut opistotasosta sotilasopetuslaitosta. Uudistus antaisi jokaiselle sotilasammatin valinnalle hänen alkuperäisestä koulupohjastaan riippumatta mahdollisuuden edetä kykyjensä mukaisesti aina ylempiin upseerin virkoihin asti ja saavuttaa niitä vastaavan sotilasarvon, mikä mahdollisuus on tähän saakka käytännöllisesti katsoen puuttunut. Tämä seikka on ollut omiaan tarpeellisesti ylläpitämään sellaisia rajaitoja, jotka eivät sovellu kansalaisten yhdenvertaisuutta korostavan yleisen yhteiskunnallisen kehityksen puutteisiin.

Yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirtyminen on tarkoitus toteuttaa siten, että vuoden 1974 valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä lakkautetaan vastaava määrä eri luokkaisia toimiupseerin toimia. Lakkautettujen aliupseerien toimien haltijat siirrettäisiin välittömästi heidän nykyisiä toimiaan vastaaviin toimiupseerin toimiin. Samalla muutettaisiin nykyinen aliupseerikoulu päällystöopistoksi, jossa toimiupseerin toimiin vaadittava tietopuolinen ja käytännöllinen koulutus aloitettaisiin välittömästi yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirryttäessä. Tämän lisäksi on ylimenokautena nykyisen aliupseerikunnan etujen turvaamiseksi järjestettävä aliupseerin toimista toimiupseerin toimiin siirtyneille erityistä jatkokoulutusta ylempiin toimiupseerin toimiin vaadittavan pätevyuden saavuttamiseksi.

Vuosina 1974—1977 tarkistettaisiin lisäksi vuotuisten tulo- ja menoarvioiden rajoissa alempien upseerin virkojen ja toimiupseerin toimien porrastusta uuden päällystöjärjestelmän kokonaisuuteen sopeutuvaksi.

Yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirtymistä koskevissa valmisteluissa on otettu huomioon myös sotilaallisesti järjestetyn rajavartiolaitoksen mahdollisuudet siirtyä vastaavanlaiseen päällystöjärjestelmään.

Edellä tarkoitettuun päällystöjärjestelmään siirtyminen edellyttää paitsi vuoden 1974 valtion tulo- ja menoarvi- on yhteydessä aloitettavia virkojen ja toimien järjestelyjä myös jäljempänä mainittuja lainsäädäntötoimia.

Laki puolustusvoimien viroista ja toimista

Puolustuslaitoksen viroista ja toimista on säädetty puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista 6 päivänä kesäkuuta 1952 annetussa laissa (241/52), josta jäljempänä käytetään nimitystä virkatyyppilaki. Lain 2 §:ssä on lueteltu ne virat ja pysyvät toimet, joita puolustuslaitokseen voidaan perustaa. Pykälää on sittemmin tullut useasti muuttaa erilaisten uusien virkojen ja toimien perustamisen yhteydessä. Tästä on ollut seurauksena, että pykälässä on tällä hetkellä kaikkiaan 9 momenttia, mitä ei nykyisessä lainsäädännössä pidetä asianmukaisena. Toisaalta se vaikeuttaa myös pykälän mahdollisia vastaisia muutostomia. Lisäksi lain virkatyyppejä koskevat säännökset ovat sikäli puutteellisia, että niistä ei käy selville, mitkä eri virkatyypit ovat virkoja ja mitkä toimia. Näin ollen puheena oleva säännöstö olisi uudistettava kokonaisuudessaan. Samalla voitaisiin virkatyypit jakaa käytännöllisten seikkojen edellyttämiin eri virkoja ja toimia koskeviin kohtiin.

Koska puolustusministeriö ei kuulu puolustusvoimiin, vaan se on sen yläpuolella, valtioneuvoston ministeriönä oleva johtava hallintoviranomainen, on katsottu asialliseksi ehdottaa, että säädettäisiin erikseen puolustusministeriötä ja erikseen puolustuslaitosta koskeva virkatyyppilaki, niin kuin puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen virkojen ja toimien järjestelyä koskevat lakisäätelyt perussäännökset olivat ennen vuoden 1952 virkatyyppilakia. Koska nyttemmin on samanaikaisesti valmisteilla laki puolustusvoimista, missä laissa on tarkoitus

luopua puolustuslaitos käsitteestä ja käyttää yksinomaan nimeä puolustusvoimat, hallitus ehdottaa, että yhdenmukaisesti sanotun lakiehdotuksen kanssa säädettäisiin myös laki puolustusvoimien viroista ja toimista.

Lakiehdotuksessa ei ole tarkoitettu muuttaa voimassa olevassa virkatyyp-pilaissa mainittuja sotilasvirkvoja tai -toimia muulta kuin aliupseerien toimien osalta. Lakiehdotuksen mukaan puolustusvoimissa ei tällöin olisi enää aliupseereihin kuuluvia sotilasmestarin, ylivääpelin tai ylipursimiehen, vääpelin tai pursimiehen, ylikersantin ja kersantin toimia. Sitä vastoin lakiin sisällytettäisiin yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirryttäessä toimiupseerina päällystöön kuuluvia toimiupseerin toimia. Näitä toimia koskevat yksityiskohtaisemmat järjestelyt perusteluineen sisällytettäisiin hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1974. Sama koskisi muita perustettaviksi esitettävien virkojen tai toimien uusia virkatyyppejä.

Laki puolustusministeriön viroista ja toimista

Kesäkuun 6 päivänä 1952 annetun virkatyyppilain (241/52) mukaan sekä puolustusministeriön että puolustuslaitoksen viroista ja toimista on säädetty samassa laissa. Koska tällainen muiden hallinnonhaarojen käytännöstä poikkeava järjestely on aiheuttanut muun muassa epäselvyyttä puolustusministeriön tosiasiallisesta asemasta sen hallinnonalaan laitokseen nähden, ehdotetaan puolustusministeriön viroista ja toimista säädettäväksi erikseen lailla, jota koskeva ehdotus annettaisiin samanaikaisesti puolustusvoimien virkoja ja toimia koskevan lakiehdotuksen kanssa.

Puolustusministeriön virkoja ja toimia koskevaan lakiehdotukseen on sisällytetty paitsi voimassa olevien säännösten mukaiset virkatyypit myös vuoden 1974 valtion tulo- ja menoarvioehdotuksessa perustettaviksi esitettyjä virkoja ja toimia koskevat uudet virkatyypit. Käytännöllisten seikkojen edellyttämänä virkatyypit ryhmitettäisiin lakiehdotuksen 1 §:n mukaisesti virkoihin ja toimiin.

Laki sotilasopetuslaitoksista

Sotilasopetuslaitoksista ja niissä annettavan koulutuksen yleisistä perus-

teista on säädetty sotilasopetuslaitoksista 21 päivänä tammikuuta 1966 annetussa laissa (15/66). Lain mukaan sotilasopetuslaitoksia ovat aliupseerikoulu, reserviupseerikoulu, kadettikoulu, merisotakoulu, ilmasotakoulu ja sotakorkeakoulu.

Puolustusvoimissa yhtenäiseen päällystöjärjestelmään siirtyminen, missä toimiupseerit tulisivat upseerien ohella kuulumaan päällystöön, edellyttää myös toimiupseerien koulutuksen ja ammattiopetuksen saattamista heidän uuden palveluasemansa vaatimusten mukaisiksi. Koulutuksen järjestely on tarkoitus toteuttaa siten, että toimiupseerien koulutus järjestettäisiin opistotasoisessa sotilasopetuslaitoksessa, muuttamalla nykyinen aliupseerikoulu päällystöopistoksi. Tässä yhteydessä olisi aliupseerikoulussa tapahtuvaan opetukseen verraten päällystöopiston koulutusaikaa pitennettävä ja opetus-tasoa olennaisesti kohotettava toimiupseerien uuden palveluaseman vaatimusten mukaisiksi. Päällystöopistossa, joka olisi kaksijaksoinen, suoritettaisiin toimiupseerin virkatutkinto, johon sotilaallisten aineiden lisäksi sisällytettäisiin opetusta myös eräissä oppikoulun lukioasteen ja upseerien yleiskoulutukseen kuuluvissa aineissa. Tarkempia määräyksiä toimiupseerien tietopuolisen ja käytännöllisen koulutuksen järjestelyistä annettaisiin asetuksella. Niiden toimiupseerien, joiden toimi tulisi vastaamaan määrättyä upseerin sotilasarvoa, olisi lisäksi suoritettava upseerin jatkokoulutus. Näin uudistetussa koulutusjärjestelmässä päällystöopistossa toimiupseerin virkatutkinnon suorittaneella toimiupseerilla, joka kadettikoulun pääsyttykinnossa on osoittanut omaavansa opintojen harjoittamiseen vaadittavat tiedot asetuksella tarkemmin määrättävissä opetusaineissa, olisi mahdollisuus suorittaa myös upseerin virkatutkinto.

Edellä tarkoitettut toimiupseerien koulutuksen järjestelyt edellyttävät eräiden sotilasopetuslaitoksista annetun lain säännösten muuttamista. Lain 1 §:stä ehdotetaan poistettavaksi aliupseerikoulu ja siihen lisättäväksi päällystöopisto. Sotilasopetuslaitokset olisi samalla lueteltava päällystön eri koulutusasteen mukaisessa järjestyksessä. Tästä syystä ehdotetaan 3 ja 4 §:n muuttamista siten, että reserviupseerikoulusta, jonka tehtävänä on antaa upseerikoulutuksen upseeriksi reserviin koulutettaville henkilöille, säädettäisiin 3 §:ssä ja päällystöopistosta 4 §:ssä.

TYÖTURVALLISUUSSÄÄNNÖKSET EIVÄT KOSKE SOTILASHARJOITUKSIA

Työsuojelun valvontalaista ja sen soveltamisesta

1. Yleistä

Työsuojelun valvontalaki (13/16.2.73) tulee voimaan 1.1.74 ja samalla kumoutuu vuodelta 1927 peräisin oleva ammattientarkastuslaki. Uuden valvontalain soveltamisesta ja töytäntöönpanosta annetaan aikanaan asetus ja työsuojeluviranomaisten yksityiskohtaiset toimintaohjeet. Valtiovarainministeriö antaa puolestaan yhtenäiset ohjeet siitä, miten niitä tulee soveltaa valtion virastoissa, laitoksissa ja työmailla. Koska uudet säännökset tulevat läheisesti koskemaan myös puolustuslaitosta, on niiden lakisäätteisiin perusteisiin tutustuminen jo ennakolta aiheellista.

Työsuojelun valvonnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla seurataan työsuojelusta (työtaturmien ja -terveysvaarojen torjunta sekä työaika-suojelu) annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sitä suorittavat työsuojelun hallinto-organisaatioon kuuluvien varsinaisten työsuojeluviranomaisten lisäksi eräät muut viranomaiset sekä työpaikkojen työnjohto, työntekijät, työturvallisuustoimikunnat ym.

Varsinaiset työsuojeluviranomaiset valvovat vain sellaisten työsuojelua koskevien säännösten ja määräysten noudattamista, jotka on lailla nimenomaan säädetty heidän valvottavakseen. Toistaiseksi tällaisia ovat: työturvallisuuslaki (299/58), työsuojelulaki (320/70), työsuojelulaki (142/22), laki kauppalikkeiden ja toimistojen työoloista (605/61), leipomotyölaki (302/61), laki nuorten työntekijöiden suojelusta (669/67), laki jolla kielletään pitämästä nuoria naisia eräissä

lastaus- ja purkaustöissä (105/30), työaikalaki (604/46), laki työntekijöiden vuosilomasta (199/60), maatalouden työaikalaki (31/70) ja talonmiesten työaikalaki 284/70) sekä niiden perusteella annetut lukuisat säädökset. Valvontaa suoritetaan työpaikoilla niin usein ja niin tehokkaasti kuin se työsuojelun kannalta on tarpeellista. Valvonta ulotetaan uuden lain mukaan myös valtion virastoihin ja laitoksiin, mikäli niissä työskentelee jonkun em. työsuojelua koskevan lain piiriin kuuluvia henkilöitä. Todettakoon, että työturvallisuuslakia ja sen perusteella annettuja säädöksiä sovelletaan kaikkiin puolustuslaitoksen töihin ja toimintoihin sotilasharjoituksia ja niihin liittyviä töitä lukuunottamatta.

2. Työsuojeluviranomaisten oikeuksista ja velvollisuuksista

Työsuojelutarkastuksen toimittaja voi käyttää apunaan asiantuntijoita, joita laissa kutsutaan tutkimuksen toimittajiksi. Tarkastuksen ja tutkimuksen toimittajilla on oikeus

— päästä jokaiseen työpaikkaan ja huoneistoon, jossa tehdään tai on perusteltua syytä olettaa tehtävän työtä tai jotka on tarkoitettu työntekijöiden käyttöön.

— puhutella työntekijöitä kahdenkesken tai todistajien läsnäollessa sekä saada heiltä tehtäväänsä varten tarpeellisia tietoja,

— saada nähtäväkseen työsuojeluun liittyviä asiakirjoja ja luetteloita sekä tarvittaessa niistä jäljennöksiä,

— saada tutkimuksia varten näyte tuotteesta, raaka-aineesta tai puolivalmisteesta samoin kuin ottaa valokuvia teknillisten laitteiden suojaustarpeen tai tapaturman syyn selvittämiseksi,

— tutustua työtä ja työpaikkaa koskeviin ennakkosuunnitelmiin sekä työ- ja valmistusmenetelmiin valvontatehtävän vaatimusten mukaisesti,

— saada kohtuullisessa määrääjassaan valvontaa varten työnantajalta tietoja sekä suullisesti että kirjallisesti.

Tehtävänsä he voivat suorittaa ilmoittamatta työpaikalle siitä ennakolta. Työpaikalle saavuttuaan heidän on kuitenkin yleensä ilmoitauduttava työnantajan ja työntekijöiden edustajille. Tarkastus ja tutkimus tulee suorittaa aiheuttamatta tarpeetonta häiriötä. Tarkastuksen aikana ilmenneitä yksityistä henkilöä tai työpaikkaa koskevia salassa pidettäviä tietoja kuten henkilön terveydentilaa, yrityksen taloudellista asemaa tai muuta liikesalaisuutta työsuojeluviranomainen ei saa paljastaa. Vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty sakkorangaistus. Työsuojeluviranomaiset voivat suorittaa tarkastuksia myös heille työolojen epäkohdista tehtyjen ilmoitusten perusteella. Tarkastuksen toimittaja ei saa paljastaa työnantajalle ilmoittajan nimeä eikä sitä, että tarkastus suoritetaan tehdyn ilmoituksen johdosta. Myös tämän säädöksen rikkomisesta on säädetty rangaistus.

Tutkimuksen toimittajana ei saa käyttää henkilöä, joka on sellaisessa suhteessa asiaan tai sen osapuoliin, että hänen luotettavuuttaan voidaan pitää vähentyneenä.

3. Työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta

Työsuojelua koskevissa asioissa työnantajan ja työntekijän on oltava yhteistoiminnassa. Tämä nyt lakisäateksi muuttuva yhteistoiminta tulee järjestää seuraavia periaatteita noudattaen:

— Työnantajan on nimettävä työpaikalle sen suuruudesta riippumatta yhteistoiminnasta vastaava työsuojelupäällikkö ellei itse toimi siinä tehtävässä. Jos työpaikalla toimii eri työnantajien työntekijöitä, on työnantajien toimittava yhteistyössä ja heillä on oikeus nimetä yhteinen työsuojelupäällikkö.

— Jos työpaikalla säännöllisesti työskentelee vähintään 10 työntekijää, heidän on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja 2 varavaltuutettua kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan edustamaan työntekijöitä em. yhteistoiminnassa ja suhteessa työsuojeluviranomaisiin. Sama koskee myös toimihenkilöinä työskenteleviä työntekijöitä. Eri työnantajien työntekijät ovat oikeutettuja valitsemaan yhteiset työsuojeluvaltuutetut. Jos työpaikalla toimii työsuojelulain perusteella valittu luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu edustaa työntekijöitä ainoastaan työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskevissa asioissa. Työsuojeluvaltuutetulla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten tutustua työsuojelua koskeviin asiakirjoihin, tutkimustuloksiin ja lausuntoihin sekä saada niistä jäljennöksiä. Hän ei saa laiminlyödä työsuhteesta johtuvia velvollisuuksia. Työnantajan tulee antaa hänelle työaikana edellytykset luottamustehtävänsä hoitamiseen ja korvata siitä johtuva ansion menetys. Työsuojeluvaltuutetulla on luottamusmiehen irrttaanomissuoja.

— Jos työpaikalla säännöllisesti työskentelee vähintään 20 työntekijää, on työpaikalle valittava työnantaja, työntekijäin ja toimihenkilöiden edustajista kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan työsuojelutoimikunta edistämään työn turvallisuutta ja terveellisyttä. Perustamisvastuu kuuluu työnantajalle. Jäsenten vaaliin on kaikille työntekijöille järjestettävä osallistumismahdollisuus. Toimikunnan kokoonpanosta, tehtävistä, jäsenten vaalista, heidän oikeuksistaan jo velvollisuuksistaan ym. tullaan aikanaan säätämään asetuksella.

Laki suo oikeuden valtion ao viranomaisille sekä koko maanlaajuisille työnantajan ja työntekijöiden järjes-

töille sopia toisinkin em. yhteistoimintamuodoista. Lain 10. ja 11 §:n työsuojeluvaltuutetun valintaa ja hänen oikeuksiaan koskevat säännökset ovat kuitenkin ehdottomia eikä niistä siten ole mahdollisuutta poiketa valtakunnallisellakaan tasolla.

4. Pakkokeinoista

Jos työsuojeluviranomaiset toteavat tarkastuksissaan työpaikalla epäkohtia ja puutteellisuuksia, on niistä neuvoteltava työnantajan kanssa ja annettava asianmukaiset ohjeet niiden poistamiseksi. Siinä tapauksessa, että nämä ohjeet eivät osoittautu riittävän tehokkaiksi, on työsuojeluviranomaisten turvauduttava pakotteisiin. Lievin pakote on kirjalliseen ohjeeseen tai neuvon liitetty määräaika, jonka kuluessa vaadittu toimenpide tulee toteuttaa. Muita pakotteita ovat:

— uhkasakko työnantajalle, hänen edustajalleen tai molemmille,

— uhka siitä, että tekemättä jätetty teetetään työnantajan kustannuksella,

— uhka, että kyseinen työ keskeytetään,

— uhka, että laitteen tai työmenetelmän käyttö estetään.

Laitteen tai työmenetelmän käytön estäminen ja työn kieltäminen tulevat kyseeseen, jos niistä todetaan aiheutuvan työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara eikä työnantaja ole suostunut asiantilaa annetussa määräajassa korvaamaan. Jos vaara on välitön, tulee kiellon tapahtua myös heti kun asianomaisia on ensin kuultu. Kieltoa on heti noudatettava ja asia on saatettava kiireellisesti työsuojeluhallituksen ratkaistavaksi. Korostettakoon, että kyseisiä pakkokeinoja saavat käyttää vain työsuojeluviranomaiset. Työsuojelun piiriviranomaisten päätöksiin voidaan hakea muutosta työsuojeluhallitukselta ja työsuojeluhallituksen päätöksiin korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

5. Muista säädöksistä

Työnantajan on huolehdittava siitä, että työsuojeluviranomaisille tehdään ilmoitus mm. seuraavista asioista:

— työn alkamisilmoitus yli kuukauden kestävästä työstä, jos työntekijöiden määrä tulee olemaan yli kymmenen,

— ilmoitus työntekijää kohdanneesta työtaturmasta, jos siitä on seu-

rannut kuolema tai vaikealaatuinen vamma,

— ilmoitus ammattitaudista tai työperäisestä muusta sairaalloisesta tilasta.

Työsuojeluviranomaisen tulee tehdä aina, jos on todennäköisiä perusteita epäillä rikotun työsuojelua koskevia säännöksiä, asiasta ilmoitus viralliselle syyttäjälle. Säännös ei jätä työsuojeluviranomaisille ilmoituksen teon suhteen harkintavalttaa. Asian esikuulustelussa ja mahdollisessa oikeuskäsittelyssä työsuojeluviranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Säädöksen tarkoituksena on tuoda tarpeellista teknistä asiantuntemusta myös näiden juttujen oikeuskäsittelyyn.

Työsuojeluviranomaisten antamien määräysten tahallisuudesta laiminlyönnistä on asianomainen tuomittava sakkoon tai enintään vuodeksi vankeuteen. Työsuojelutietojen salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ja ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä on säädetty sakkorangaistus.

Työpaikalle tulee asettaa nähtäväksi — tämä laki ja sen perusteella annettavat säädökset,

— ilmoitus sen työsuojeluviranomaisen nimestä, osoitteesta ja puhelinnumerosta, jonka välittömässä valvonnassa työpaikka on sekä

— työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutettujen nimet.

Työpaikalle tulee lisäksi hankkia työpaikkakirja työsuojeluviranomaisten tarkastusmerkintöjä ja työpaikkaa koskevien päätösten ja tarkastuspöytäkirjojen säilyttämistä varten.

6 Lopuksi

Laki työsuojelun valvonnasta on tarkoitettu säätämään sitä menettelyä, jonka avulla pyritään varmistamaan työn ja työympäristön tekeminen mahdollisimman turvalliseksi ja terveelliseksi. Vanhaan ammattientarkastuslakiin verrattuna sen sisältämistä uudistuksista voidaan pitää merkittävimpinä lain soveltamisalueen laajentumista, työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan tulosa lakisäateiseksi ja valvonnan tehostumista. Asetuksella säädetään aikanaan tarkemmin miten valvonta toteutetaan valtion laitoksissa. Joka tapauksessa puolustuslaitoksen viran- ja toimihaltijat tulevat lain voimaantultua ensi vuoden alusta alkaen samaan asemaan kuin muutkin työntekijät.

SOTILAS JA TYÖTAISTELU

Varsin tuoreessa muistissa on ns teknisten eli STTK:n valtion ja kuntien palveluksessa olevien toimihenkilöiden lakko touko - kesäkuussa. Tähän lakkoon osallistui myös sotilashenkilökuntaan kuuluvia sotilasinsinöörejä ja -tekniikoita. Aliupseeriliiton liittokokous ilmoitti jo maaliskuussa julkilausumassaan "liiton olevan valmis tarvittaessa työtaisteluun muun virkamieskunnan rinnalla". Myöhemmin liitto julkisti Aliupseerissa työtaisteluorganisaationsa.

Edellä mainitut tapahtumat nostivat varsin kiihkeän keskustelun siitä, onko sotilas- ja virkavalan tehneellä sotilaalla oikeutta työtaisteluun, lakkoon. Ja erityisesti, onko sotilaan lakkoilu moraalisesti sekä puolustuslaitoksen ja yhteiskunnan kannalta hyväksyttävää.

Vuoden 1970 lopussa annettu virkaehtosopimuslaki antaa virkamiehelle oikeuden lain edellyttämin edellytyksen ja myös työtaistelukeinoja käyttäen ajaa taloudellisia ja sosiaalisia etujaan koskevia vaatimuksia. Myös puolustus- ja rajavartiolaitoksissa palvelevat palkatut sotilaat ovat järjestäytyneet ja kuuluvat omien järjestöjensä kautta lain tarkoittamiin sopi-

jajärjestöihin, Akavaan, TVK—V:hen tai VTY:n (STTK?). Täten myös sotilaalla on laillinen oikeus työtaisteluun.

Virkamiesvalassa virkamies lupaa "totella ja noudattaa valtakunnassa voimassa olevia lakeja ja asetuksia". Näin ei myöskään virkavalta aseta esittä virkaehtosopimuslain sisältämälle työtaisteluoikeudelle. Virkaehtosopimusjärjestelmässä on myös varmistettu se, ettei valtakunnan elintärkeät toiminnot vaarannu, sillä virkariitalautakunta voi kieltää tietyn alan virkamiesten lakon kokonaan tai lakkoon osallistumisen yksityisen, tärkeässä asemassa olevan virkamiehen kohdalla.

Järjestelmän pitäisi olla aukoton. Miksi sitten asiasta kiistellään? Kysymys on vanhoista ja vanhentuneista asenteista. On ymmärrettävää, että monet vanhat sotilaat, jotka ehkä pitävät sotilaan ammattia vielä "kutsumuksena", eivät ymmärrä nykyvirtauksia. Silti tällainen ajattelu tuskin on enää hyväksyttävää.

Vanhakantainen menettely valtion virkamiesten, myös puolustuslaitoksen osalta lähti siitä, että valtio vaatiansaan virkamiehen työpanoksen toi-

saalta takaa tälle toimeentulon, elannon. Järjestelmästä on vielä jäljellä palkan maksaminen vakinaiselle virkamiehelle etukäteen. Järjestelmä sisälsi monilla aloilla "rahapalkan" lisäksi myös monenlaatuista luontaudut. Nämä edut olivat niin hyvät verrattuna siviilityövoiman etuihin, ettei virkamieheksi pyrkijöistä ollut puuttetta. Puolustuslaitoksen osalta saattoi asiaan vaikuttaa myös nykyisin tosin tuomittu vääräsuuntainen maanpuolustusajattelu.

Sodanjälkeinen aika oli puolustuslaitoksen alennustilan aikaa. Näin myös laitoksessa palvelevien osalta monessa suhteessa, ei vähiten taloudellisissa kysymyksissä. Puolustus- ja rajavartiolaitoksissa palvelevien virkamiesten taloudelliset ja sosiaaliset edut eivät kiinnostaneet ketään.

Aliupseeriliiton liittyttyä Virkamiesliittoon ja Upseeriliiton Akavaan tilanne ratkaisevasti muuttui, sillä nämä mainitut järjestöt pystyivät nä vanhan neuvotteluoikeuslain perusteella vaikuttamaan myös upseerien ja aliupseerien palkkajärjestelyihin. Kehitys on johtanut nyttemmin alussa mainittuun virkaehtosopimusjärjestelmään. Eri asia on, kuka on syypää siihen,

että virkamiesten palkat ovat viime vuosina jääneet 20-30 prosenttia jälkeen yleisestä palkkakehityksestä kuten mm palkka indeksin vaikutus eläkepalkkoja määrättäessä osoittaa.

"Palkkasotilaat" ovat näin varsin hyvin oivaltaneet nykyaikaisen työmarkkinapolitiikan merkityksen. Itse asiassa kehitys on ollut pakon sanelema. Voidaan vain kuvitella, mikä olisi tilanne, ellei näin olisi. Puolustusräähöihin sidottu laitoksessa palvelevien taloudellinen ja sosiaalinen asema olisivat riippuvaisia kulloisenkin hallituksen ja lopulta eduskunnan mielialoista ja kenties poliittisista voimasuhteista. Sopimusjärjestelmän virkamiehelle tuomaa oikeutta vaikuttaa omien työehtojensa määräytymiseen ei tällöin olisi.

Puolustus- ja rajavartiolaitosten kannalta nykyisen järjestelyn pitäisi olla pelkästään positiivinen. Jos laitosten virkamiehet pystyvät työmarkkinapolitiittisin toimenpitein huolehti-

hyviä virkamiehiä. Tämän vuoksi on syytä odottaa laitosten johdon kaikkea tukea virkamiesten oikeutetuille pyrkimyksille samoin kuin aktiivisuutta laitosten sisäisissä järjestelyissä erityisesti sosiaalisella alalla.

Puolustuslaitoksen asema sen täyttyessä sille lakisääteisesti määrättyjä tehtäviä saattaisi muodostua pulmalliseksi, jos lakko-oikeus olisi rajoittamatonta. Tämän tilanteen ehkäisemiseksi on järjestelmään sisällytetty sääntelymekanismi, lakon kieltämis-

puolustuslaitoksen kannalta todellisen vaara piilee vain siinä, jos tulevaisuudessa työtaisteluoikeutta muodossa tai toisessa laajennetaan koskemaan myös varusmiehiä. Ajatuskin tällaisesta on tosin utopistinen.

Kysymys virkamiehen, sotilaan lakko-oikeudesta koskee koko yhteiskuntaa. Puolustuslaitos on osa yhteiskun-

taa. Kun yhteiskunta on luonut nykyisen virkaehtosopimusjärjestelmän on se voinut tapahtua vain enemmistön hyväksymänä. Samalla yhteiskunta on ottanut riskin järjestelmän mahdollisista seuraamuksista. Yhteiskunnallisen tasa-arvon kannalta järjestelmä on ainut mahdollinen. Suomalaisessa yhteiskunnassa tuskin voidaan ajatella järjestelmää, jossa puolustusvoimissa palvelevat olisivat erikoisemmassa ja yhteiskunta huolehtisi erityisesti sotilaiden taloudellisesta ja sosiaalisesta asemasta. Vaikka tämäntapainen menettely olisikin ehkä sotilaiden kannalta toivottava se tuskin lähentäisi laitosta suomalaiseseen yhteiskuntaan.

Oikeus työtaisteluun, lakkoon on kiistattomasti myös palkattujen sotilaiden laillinen oikeus. Tämän valossa kiista sen moraalista tai yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä on aiheeton. Sotilaan, puolustusvoimien ja yhteiskunnan kannalta on toivottavaa, ettei lakko-oikeutta tarvitsisi milloinkaan käyttää.

Mikkelissä pitää talvilomailijakin "päämajaa"

Mars. Joukolla mukaan.
Marskin maineikkaisiin
maisemiin.

Mikkeli
— on perinteitä

Kokekaa yhtenä iltana se,
minkä koette etelässä viikossa

Dipolissa sykkii Etelän malliin.
Iltamatyyppiset hovit kuumaan ja tuliseen tyyliin, mm. grillihärkää ja muuta Etelän herkkua.
Ohjelmistossa huippunimiä kuten Artur Fuhrman, Erik Lindström, Eemeli, Strip-tease.

Syyskuun ajan Luolamieskin on majoittunut Dipolin viihtyisiin tiloihin.

TERVETULOA!

luolamies
DIPOLI. P. 466464 Otaniemi

HOPEAJALOSTE OY

Helsinki 21
Vattuniemenkatu 15 Puh. 670 035

Merkkien ja mitalien erikoistehdas

OY ALFRED BENSON AB

Ilmarink. 10, Helsinki, puh. 440 106

SOR-BITS

sokeriton
purukumi
4 raikasta makua

Naisten palsta

Suomen Aliupseerien Naisten Liitto ry.

Puheenjohtaja: Hilja Anttila, Helsinki P. Hesperiankatu 37 B 46 puh. 493 367

Varapuheenjohtaja: Marjatta Oinas, Pussikatu 1 C 24, 15240 Lahti 24 puh 35 440

Sihteeri: Eeva Kinnari, Porttikuja 2 F 70, 00940 Helsinki 94 puh 30 12 53

Rahastonhoitaja: Vuokko Tikkanen, Mäntypaadentie 11 as 3

00830 Helsinki 83 puh 78 44 74

Tukirengasrahastonhoitaja: Helvi Aro, Helsinki 19, C 54 puh 66 83 76

Naisten palstan toimittaja: Rauha Hannikainen, Kaarikuja 1 H 71,

00940 Helsinki 94 puh 30 47 22

Liiton ps.tili n:o 18 407

Tukirenkaan ps.tili n:o 18 291

SANL:n PERUSTAMISESTA 25 VUOTTA

SANL vietti lauantaina 2. päivänä kesäkuuta 1973 liiton perustamisen 25-vuotispäivän juhlaa.

Aamulla oli taivas pilviverhon peitossa, näytti siltä, ettei ilmojen haltijatkaan suosisi näiden juhlien järjestäjiä, mutta kuten muutkin vastoin käymiset juhlien kohdalta oli voitettu, hävisivät pilvetkin taivaalta.

Päivän juhlallisuudet aloitettiin aamupäivällä, jolloin hallituksen Helsingin jäsenet kävivät laskemassa kukkavihkot Hietaniemen Sankariristille ja Suomen Marsalkka Mannerheimin haudalle, sekä liiton ensimmäisen puheenjohtajan Siiri Viitalan haudalle.

SANL:n hallitus kokoontui juhlaokoukseen Hotelli Inter-Continentalin kabinettiin, jossa kokouksen alussa rva Heli Talvitie luovutti SANL:n juhlaulkaisun ensimmäiset kappaleet, juuri painosta tulleina.

Välittömästi kokouksen jälkeen järjestetyllä vastaanotolla sai liitto vastaanottaa lukuisia onnitteluja lahjoineen ja kukkineen, mm Suomen Naisjärjestöjen keskusliiton tervehdyksen esittivät Saara Rantanen ja Hilka Kontiopää, Aliupseeriliiton sot. mest. S Siitola ja pääsihteeri V Junttila, luovuttaen AUL:n kultaisen ansiolevyksen, Virkamiesliiton rva Heli Talvitie ja järjestösihteeri Osmo Lehtonen jotka muistivat liittoa Virkamiesliiton standardilla, Aliupseerikoulun johtaja eversti Pajula luovutti AuK:n hopeisen ansiolevyksen. Lisäksi monet henkilöt sekä Au-naisten yhdistyksen edustajat onnittelivat liittoamme.

25-vuotispäivän juhlaan joka pidet-

tiin samassa hotellissa oli kutsuvieraiden lisäksi saapunut jokaisesta jäsenyhdistyksestä, ylhäältä pohjoisesta, eteläisintä Hankoa myöten yli neljäsataa henkeä täyttäen juhlasalin ääriään myöten. Alkusoittona kajahti säveliä Prinsessa Ruususesta, varuskunnan soittoryhmän esittämänä.

SANL:n puheenjohtaja Hilja Anttila lausui tervehdyspuheessaan mm: Arvoisat kunniajäsenemme, kutsuvieraamme sekä jäsenistömme, hyvät herrat ja naiset, kuten uskallamme näin naisten joukossa sanoa. — Minulla on erikoisen mieluista toivottaa teidät kaikki tervetulleeksi juhlaamme ja erikoisesti lausua ilomme siitä että kaikesta huolimatta meillä on tilaisuus kokoontua näissä merkeissä. Jouduimme tekemään muutoksia ja vaivaamaan teitä kaikkia monella tavalla, mutta kuten tiedätte asiat eivät johtuneet meistä. Nyt kuitenkin olemme koossa ja toivomme illasta muodostuvan meille kaikille miellyttävän.

Kun joukko aliupseerien naisia kokoontui 25-vuotta sitten Helsinkiin eripuolilta Suomea perustamaan valtakunnallista liittoa oli ajatus rohkea. Asiaa oli ehkä tukemassa se, että tällaista yhdistystoimintaa oli jo harrastettu monessakin varuskunnassa aliupseerien naisten kesken ennen sotia.

Heti sotien jälkeen kun varuskunnat muodostuivat alkoi aliupseerien naisten keskuudessa yhteistoiminta erittäin voimakkaasti. Tätähän todistaa jo sekin kun täällä Helsingissä vahvistui ajatus liittomme perustamisesta, oli 32

yhdistystä lähettänyt 68 jäsentä neuvonpitoon ja heidän päätöksestään perustettiin Suomen Aliupseeriliiton naisjaosto.

On kovin ilahduttavaa todeta, että teitä perustavassa kokouksessa olevia jäseniä on näinkin monta täällä mukana, olette erikoisen lämpimästi tervetulleita tähän tilaisuuteemme.

Sosiaalinen työkenttä on ollut alusta alkaen toiminnassamme aivan kuin johtoajatuksena ja me toivommekin että ne rahalliset ja aineelliset avustukset, joita olemme voineet tehdä ja tarjota lähimmäisillemme olisivat tuoneet iloa ja lohtua, sillä kuitenkin se on työ joka tuo suuren siunauksen toimintaamme. Toivon, että Sinä, liittolaisi, olet saanut joskus jotain iloa ja piristystä ja ennenkaikkea tyydyttyä myöskin itsellesi tässä yhteisessä yhdistys- ja liittotyössämme, että et tunne turhaan käyttäneesi aikaa, jonka olet voinut irroittaa pois perheesi keskuudesta.

Rakkaat ystävämme, tänäpäivänä me tahdomme teitä sydämellisesti kiittää näiden vuosien aikana saamastamme tuesta toiminnassamme ja erikoisesti kiitämme tänäpäivänä saaduista onnentoivotuksista ja lahjoista. Parhaimmat kiitoksemme teille jokaiselle erikseen siitä työstä mitä olette tehneet tällä 25-vuoden taipaleella.

Teitä on paljon joukossamme, jotka olette olleet koko ajan ahkerasti ja väsymättä mukana esimerkkinä toisille ja nuorille jäsenille, juhlistatte jokainen henkilökohtaisesti läsnäolollanne tilaisuuttamme. Rohkeasti

Siskot jälleen koitti kevät

Omistettu Suomen Aliupseerien Naisten Liitolle 2. 6. 1973

Ilmapielet itkee onneaan

saaden kevätpurot tulvimaan.

Siskot,

jälleen koitti Suomeen kevät

jurot luonnon kasvot hymyilevät

kaikkialla hersyy elämää

kukaan ei nyt koskematta jää.

Sataneljännes jo taakse jää

liiton, joka meidät yhdistää

rakkauden varmoin sitehin.

Sisko siskolle on läheisin,

katse siskon katseen ymmärtää

ahdistuksissakin lämmittää.

Muistot keväisiin jo johdattaa

jolloin täytyi paljon uskaltaa.

Aamun ajan raskaan ankaran

luottaa uuden päivän nousevan

mieltä ahdistusten painamaa

kuulaudella se virvoittaa.

Raskain ristipistoin kaunistaa

täytyi tuolloin joka kirkkomaa.

Monet siskoista sen muistavat.

Orvon kyyneleet on katkerat.

Siskojemme sydänrintamaa

murheet ei voineet lannistaa.

Luotiin uutta tositoimintaa.

Paljon täytyi tehdä, uskaltaa,

hoitaa sodan arvet ankarat

karkoittaa pois muistot kalvavat.

Sisko siskon kättä tavoittaa

yhdessä on aina helpompaa.

Kaitselmuksen käsi johdattaa

kohden määränpäättä rauhaisaa.

Vaihtuessa päivän vuosien

toivo parempaan on ikuinen

siksi tahdomme nyt toivottaa

nuoremmille aikaa valoisaa.

Rakkaudella työtä jatkakaa

Suomiäiti sitä odottaa.

Luoja antava on siunauksen,

kun vain teette työtä rukoillen,

puutteissanne auttaa, armahtaa

onnenpäivännekin kirkastaa.

Rakkaus kun kansan kasvattaa,

on niin onnekasta uurastaa,

eteen Suomiäidin runnellun.

Helmaansa se kätkee sun ja mun,

helmassaan on lauhaa viileää

ponnistusten jälkeen levähtää.

Ilmanpielet itkee onneaan

saaden kevätpurot tulvimaan.

Siskot,

jälleen koitti Suomeen kevät

jurot luonnon kasvot hymyilevät.

Kaikkialla hersyy elämää

kukaan ei nyt koskematta jää.

Heikki Väisänen

eteenpäin katsoen ja uskoen, muistaen tunnuslauseemme: SUURISSA ASI-OISSA YKSIMIELISYYTTÄ, SIVU-SEIKOISSA VAPAUTTA, KAIKISSA ASIOISSA RAKKAUTTA.

Yrittäjänäisten kuoro viihdytti meitä lauluillaan, jossa kuorossa liittomme puheenjohtaja lauloi mukana.

Heikki Väisänen esitti kirjoittamansa runon Siskot jälleen koitti kevät, joka on omistettu liitolle 2.6.73.

Puheenjohtaja Hilja Anttila ja varapuheenjohtaja Marjatta Oinas sekä Vuokko Tikkanen luovuttivat SANL:n kullatut ansiolevykkeet liiton kunniajäsenille Asteri Liukkoselle ja Naimi Tulokkaalle. Uusiksi kunniajäsenikseen liitto kutsui juhlavuotena seuraavat: Elma Ahola, Martta Ylijoki, Anna-Liisa Lehto ja Hilja Ertoila. Heille sekä myös seuraaville luovutettiin kullattu ansiolevyke; Vilho Junttila, Mikko Markkola, Matti Rautavuori, Heikki Väisänen, Vuokko Tikkanen, Terttu Takala, Rauha Raevaara, Sirkka Tupala, Hilka Holopainen, Aili Rinne-Vesterinen, Helvi Simpanen, Elna Seppälä, Martta Harju ja Kerttu Mäkinen. SANL:n Standaarin saivat Heli Talvitie, Virkamiesliitto, Naisjärjestöjen keskusliitto sekä Inkeri Tohijärvi.

Tiedotussihteeri Heli Talvitie ja järjestösihteeri Osmo Lehtonen esittivät Virkamiesliiton tervehdyksen ja luovuttivat VL:n pienoislipun.

AUL:n levykkeen juhlivalle sisarjärjestölle luovuttivat puheenjohtaja Seppo Siltala ja pääsihteeri Vilho Junttila.

Yhdistysten jäsenilleen anoman liiton hopeisen ansiomerkin antoi liitto seuraaville: Anneli Apponen, Helvi Aro, Aila Hautamäki, Hilja Huuskonen, Eeva Koivunen, Maire Korhonen, Anna Laatikainen, Senja Laitinen, Saimi Lehto, Lyyli Lehtonen, Taina Merivirta, Aira Mikkonen, Anja Nieminen, Eeva Niittumaa, Aili Nikula, Julia Nuotio, Kerttu Nurmi, Marjatta Oinas, Anja Ojalampi, Aino Ranta, Sirkka-Liisa Rasimus, Esteri Raudasojja, Riitta Råman, Sanni Sainio, Irja Silmäinen, Helena Suivassalo, Eira Teittinen, Tyyne Topo, Vuokko Virolainen, Edith Vuorinen.

Hopeinen ansiolevyke jota liitolla oli yksi ainoa kappale luovutettiin puheenjohtaja Hilja Anttilalle, hänen erittäin ansiokkaasta toiminnastaan liiton hyväksi.

Soittoryhmän säestämänä laulettiin Sisarliittolaulu. Soittoryhmä huolehti musiikista juhlaillallisen aikana, välillä Anja Haahdenmaa ja Stig Fransman esittivät operettisäveliä.

Loppuilta kului seurustelun ja tanssin merkeissä aina pikkutunneille asti ja lähdettäessä ensi säteet kajastivat taivaanrannalta, aivankuin kiittäen käynnistä ja toivottaen hyvää kotimatkaa.

III

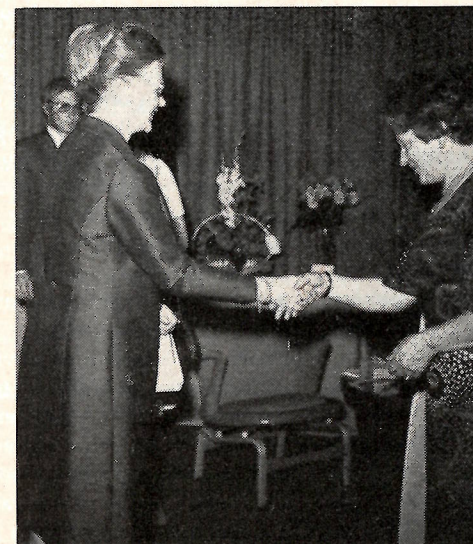
SANL:n hallitus laski juhlapäivänään seppeleet Hieta-niemen Sankariristille ja Marsalkka Mannerheimin haudalle (ylh.)

Liiton hopeisen ansiomerkin saaneita (vas.)

Naisjärjestöjen keskusliiton tervehdyksen esitti Hilka Kontipää (alh. vas.)

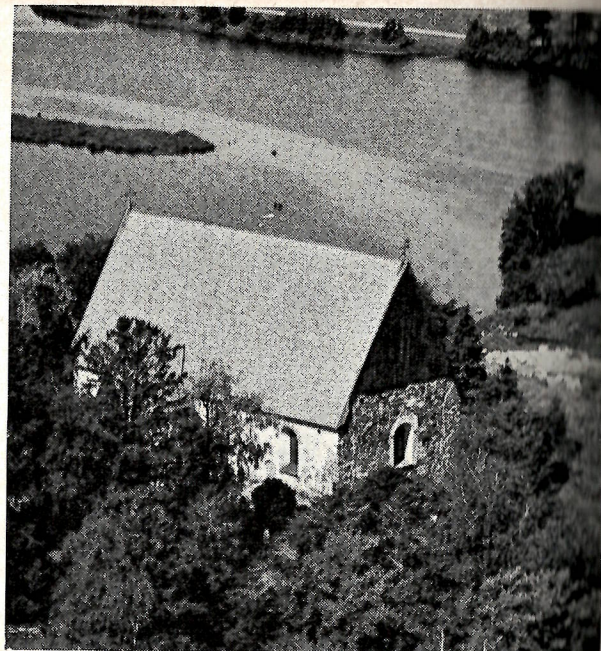
Aliupseerikoulun tervehdyksen toi koulun johtaja eversti V Pajula (alh.)

Tervehdysten vastaanottajina SANL:n puheenjohtaja rouva Hilja Anttila ja varapuheenjohtaja rouva Marjatta Oinas.

1304

Kerran ajeltuani autolla pohjanmaan lakeuksilla osui näköpiiriini pieni kilpi ja siinä valkoiset numerot 1304 ja alla VANHA KIRKKO. Kiinnostukseni heräsi, päätin ottaa tarkemmin selvää tuosta kirkko-vanhuksesta. Tämä kirkko sijaitsee Vaasasta 42 km kaakkoon — ISOSSAKYRÖSSÄ. Täällä Kyrönjoen etelärannalla kohoava, PYHÄLLE LAURILLE eli Laurentiukselle omistettu Isonkyrön vanha kirkko on epäilemättä koko Etelä-Pohjanmaan arvokkain ja merkittävin historiallinen nähtävyys. Viehättävä ”pohjanneito” esitteli minulle sekä muille kirkkoon tutustuville kirkkoa ja kertoi heti alkajaisiksi vanhoista jumalanpalvelusmenoista tiedettävän miesten ja naisten istuneen ehdottomasti kummatkin omalla puolellaan ja muutenkin on voimassa ollut maallisiin arvoihin perustuva ankara penkikijärjestys. Käyttäytyminen kirkossa on ollut tarkkojen järjestyssääntöjen alaista ja niinpä esim. rikkomuksista kuten keskustelusta, tappelusta, lehteriltä sylkemisestä jne. on ollut määrätty sakkorangaistukset. Suurempia rikkomuksia on sovittu jalkapuuissa kirkon ulkopuolella.

Kirkon varhaisvaiheet peittyvät suurelta osalta tarujen hämäryyteen. Perimätieto kertoo, että paikalla on jo aikaisemmin ollut pienempi puukirkko. Harmaakivinen runkokuuone, jonka pituus on 33 ja leveys 11,3 metriä, on rakennettu puukirkon ympärille. Jy-

kevät seinämuurit, joiden paksuus vaihtelee 160-200 cm ovat tasakertaan asti 6,2 m. korkuiset ja jyrkän paanukaton harja on 23,8 m. korkeudella. Etelä sivulla oleva asehuone on rakennettu runkokuuonetta myöhemmin. Kirkon rakentaminen silloisin keinoin on ollut todellinen jättiläistyö. Kirkon ikkunapieleen on hakattu arabialaisin numeroin vuosiluku 1304 ja tätä pidetään puukirkon rakentamisvuotena.

Kirkon esineistönä on joukko keskiaikaisia mestarillisia puuveistoksia, Pyhän Laurin, Pyhän Henrikin, Jeesus-lasta pitelevä Neitsyt Marian patsas, ym. 1400-luvulla valmistettuja esineitä ja kuvia. Kirkon merkittävimpänä nähtävyytenä on kuitenkin ”Kyrön suuriruhtinaan” rovasti JAAKKO GEETIN 1560-luvulla omalla kustannuksellaan teettämät seinämaalaukset, jotka kolmena päällekkäisenä, n 150-160 cm korkuisena rivistönä peittävät kirkon seiniä, käsittäen kaikkiaan 114 allekirjoituksin varustettua maalausta. Näihin kirkkوتاiteessamme ainoalatuisiin selvästi renesanssiajan näkemysty edustaviin maalauksiin on tuntematon taitelija käyttänyt kalkkiveen sekoitettuja okranpunaisia ja savunharmaita värejä. Maalausten jokainen rivistö muodostaa pohjoisen seinän länsipäästä alkavan ja ympäri kirkon myötäpäivää kiertävän yhtenäisen kuvakertomuksen. Siten ylin kuvasarja käsittää VANHAN TESTAMENTIN kertomukset maailman luo-

misesta laintaulujen rikkomiseen saakka. Keskimmainen kuvasarja käsittää JEESUKSEN elämän ja kärsimyshistorian vaiheet, alkaen syntymästä ja päättyen Taivaaseen astumiseen. Alimmainen kuvasarja, jonka esikuvista ei ole päästy täyteen selvyyteen, liittyy pyhäpäivien EVANKELIUMITEKSTEIHIN.

Vuonna 1770-71 kirkon kiinteä sisustus uusittiin rokokooajan hengesä, mikä vieläkin antaa sille leimansa näyttäytyen erikoisesti saarnatuoliin siroasti kaartuvissa muodoissa. Vuonna 1926-27 kirkko kunnostettiin nykyiselleen Muinaistieteellisen toimikunnan valvonnassa valtion myöntämällä ja seurakunnan lahjoittamilla varoilla.

Isonkyrön vanha kirkko on nähnyt ympärillään monenlaisia vaiheita. Sen seinustalla nuijamiehet ovat pitäneet kokousta ja sen luona tapahtuneesta yhteenotosta alkoi NUIJASOTA. Kesäajalta lähtien on kirkon läheisyydessä pidetty Heikinpäivän ja Laurinpäivän markkinoita, joille on kokoonnut kansaa Turku ja Tukholmaa myöten. Kirkon ympärillä on ollutkin kokonainen ”kirkkokaupunki” aittolleen, kirkkotalleineen ym. rakennuksineen. Kaikki ne ovat hävinneet niin kuin arkisen ja ajallisen tulee hävitä, mutta itse JUMALAN huoneen mahtavat muurit seisovat edelleen vuosista dasta toiseen kuin ikuisuuden ja katoamattomuuden vertauskuvana.

Pekka Tuomikoski

ILMA-ASEIDEN KOTIRATAKILPAILUT

Ilma-aseiden mestaruuskilpailut v 1973 järjesti kotiratakilpailuna Kaakkois-Suomen Raja-aliupseerit. Kilpailu tapahtui 11.—21. 3. 1973 välisenä aikana.

Kilpailu käsitti ilmakiväärin ja ilmapistoolin 40 ls ja joukkuekilpailun, jossa molemmissa lajeissa huomioitiin 6:n parhaan tulos. Palkintojen jako suoritettiin AUL:n ampumamestaruuskilpailujen yhteydessä Mikkelissä.

TULOKSET

Ilmakivääri 40 ls

1. Rajaylik A Hottinen Onttola 376, 2. Väap R Heikkilä Helsinki 374, 3. Ylik O Kauhanen Hamina 373, 4. Yliv V Periaho Hamina 371, 5. Väap R Kuosmanen Kouvola 368, 6. Väap J Laakso Hamina 366, 7. Väap A Pekko-la Helsinki 365, 8. Rajaväap R Rajala Onttola 364, 9. Yliv T Palmu KarPr:n auk 363, 10. Ylik G Valkeapää Dragavik 361, 11. V Laaksonharju Onttola 361, 12. Ylik R Korhonen Kontioranta 361, 13. Rajakers E Toro Onttola 360, 14. Väap M Linnanen Luonetjärvi 360, 15. Ylik A Haapa AseV 2:n alipkerho 358, 16. Väap V Lehto Kokkola 357, 17. Ylik J Kallio Huovinrinne 356, 18. Mvja T Hallikainen SiMv-kerho 356, 19. Ylik C Lassus Dragavik 356, 20. Mvja M Mikkola SiMv-kerho 356, 21. Mvja S Hallikainen SiMv-kerho 354, 22. Ylik M Urpiainen Hamina 354, 23. Yliv A Tyrväinen Luonetjärvi 353, 24. Mvylík T Artell Santahamina 352, 25. Yliv V Halonen Lappeenranta 351, 26. Väap S Taskula Lappeenranta 351, 27. Ylik R Kivistö Huovinrinne 350, 28. Yliv J Vahtikari Oulu 349, 29. Rajaylik A Heikkonen Onttola 349, 30. Väap H Nieminen Utti 348, 31. Mvja M Manninen SiMv-kerho 348, 32. Sottek E Hämäläinen Kokkola 348, 33. Yliv T Takko Utti 347, 34. Väap E Mälikorte Santahamina 347, 35. Ylik P Markkanen Porkkala 347, 36. Ylik P Pääskynkivi Hamina 347, 37. Väap J Partanen

Utti 344, 38. Ylik M Laakso KarPr:n auk 343, 39. Yliv T Latvala Lappeenranta 342, 40. Ylik T Tuukki Hämeenlinna 342, 41. Ylik K Ahtosalo Hamina 342, 42. Rajaylik A Marjakangas K-S:n Raja-aut 342, 43. Sotmest V Lappalainen Laivaston Auk 342, 44. Väap E Niskanen Lappeenranta 341, 45. Väap L Pippola Korja 341, 46. Väap T Hakkarainen Ylämylly 341, 47. Ylik P Pekkola Kouvola 341, 48. Ylik J Hautala Hoikankangas 340, 49. Ylik V Vuorela KarPr:n auk 340, 50. Kers R Nousiainen Ylämylly 339.

Joukkuetulokset

Ilmakivääri

1. Haminan Au-kerho 1811, 2. Onttolan Au-kerho 1810, 3. Suomenlahden Mv-kerho 1739, 4. Dragavikin Au-kerho 1728, 5. Kokkolan Au-kerho 1717, 6. Lappeenrannan Au-kerho 1712, 7. Helsingin Aut 1703, 8. KarPr:n Au-kerho 1707, 9. Luonetjärven Au-kerho 1703, 10. Santahaminan Au-kerho 1675, 11. Korian Au-kerho 1672, 12. Kaakkois-Suomen Raja-aut 1663, 13. Riihimäen Au-kerho 1642, 14. Ylämyllyn Au-kerho 1642, 15. Oulun Au-kerho 1639, 16. Sodankylän Au-kerho 1606, 17. Suomenlinnan Au-kerho 1600, 18. Hoikankankaan Aut 1598, 19. Hämeenlinnan Aliups yhd 1581, 20. Vaasan Au-kerho 1550, 21. Keuruun Au-kerho 1407.

Ilmapistooli 40 ls

1. Väap H Nieminen Utti 380, 2. Sotmest J Viitanen Hamina 379, 3. Mvja E Eerola Santahamina 375, 4. Ylik A Papponen Hoikankangas 375, 5. Kers P Solante Kokkola 374, 6. Väap A Pekkola Helsinki 371, 7. Sotmest J Hannola Utti 371, 8. Väap J Partanen Utti 369, 9. Yliv T Takko Utti 368, 10. Sotmest P Hyyryläinen Laivaston Auk 367, 11. Ylik T Anttila Hamina 367, 12. Väap E Nuorivuori KarPr:n Auk 367, 13. Sotmest evp T Hannikainen Helsinki 367, 14. Ylik T Aota Oulu 366, 15. Ylik S

Halonen Riihimäki 365, 16. Ylik J Parkkinen Hamina 365, 17. Rajayliv V Markkanen K-S:n Raja-aut 365, 18. Väap M Kopra Hamina 364, 19. Yliv P Lehto Kokkola 363, 20. Ylik H Virkkala Hoikankangas 363, 21. Väap P Hautala Vaasa 363, 22. Yliv evp M Uutela Helsinki 362, 23. Ylik Y Tiilikainen Kontioranta 361, 24. Yliv P Sotkasiira Santahamina 361, 25. Ylik K Ahtosalo Hamina 361, 26. Väap A Vatanen Hamina 361, 27. Väap M Linnanen Luonetjärvi 360, 28. Mvylík T Artell Santahamina 360, 29. Yliv T Latvala Lappeenranta 360, 30. Sotmest E Holopainen Lappeenranta 360, 31. Ylik E Nikkinen Suomenlinna 360, 32. Väap V Rautasalo Kontioranta 360, 33. Väap L Sorsa Korja 359, 34. Väap M Saarinen Helsinki 358, 35. Väap T Rantaniemi Oulu 358, 36. Kers P Hakuli Lappeenranta 358, 37. Väap V Rintakoski Riihimäki 357, 38. Ylik R Saarinen Kokkola 357, 39. Yliv T Palmu KarPr:n Auk 357, 40. Väap T Varis Riihimäki 356, 41. Rajaylik R Manula K-S:n Raja-aut 356, 42. Väap H Mälikönen Lappeenranta 356, 43. Yliv L Montonen Lappeenranta 355, 44. Väap K Kautto Luonetjärvi 355, 45. Sotmest A Koiranen Helsinki 354, 46. Kers K Savolainen Helsinki 354, 47. Sotmest K Saari Luonetjärvi 354, 48. Sottek E Hämäläinen Kokkola 354, 49. Ylik E Saira Lappeenranta 353, 50. Väap P Kettunen Hamina 352.

Joukkuetulokset

Ilmapistooli

1. Utin Au-kerho 1837, 2. Haminan Au-kerho 1836, 3. Helsingin Aut 1812, 4. Santahaminan Au-kerho 1799, 5. Kokkolan Au-kerho 1797, 6. Lappeenrannan Au-kerho 1789, 7. Oulun Au-kerho 1753, 8. Riihimäen Au-kerho 1752, 9. Luonetjärven Au-kerho 1748, 10. KarPr:n Au-kerho 1740, 11. Suomenlinnan Au-kerho 1710, 12. Korian Au-kerho 1671, 13. Hämeenlinnan Aliups yhd 1644.

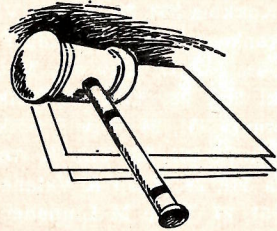
BYRING CHEMICALS

Laivasillankatu 14 00140 Helsinki 14

LIITON PALSTA

KOKOUKSIA

HALLITUS

Aliupseeriliiton hallitus kokoontui Hämeenlinnassa HämJP:n suojissa 18.—19. päivinä elokuuta. Kokouspäivien ohjelmaan oli sisällytetty tutustuminen Panssari Prikaatiin ja Panssarimuseoon. PsPr:ssa annettiin yleisestelustus prikaatin toiminnasta taistelussa, esiteltiin psv-kalusto, pioneerikalustoa ja viestikalustoa.

Kokouksessaan hallitus käsitteli varsin laajasti ns yhtenäispäällystökysymyksen vaiheita. Todettiin, että lakiesitys Eduskunnalle on annettu kesän alussa ja käsittelyyn se tulee syysistuntokaudella. Hallitus arvosteli varsin voimakkaasti puolustusministerin menettelyä lakiesitystä annettaessa. Lakiesityksessä toimiupseerin ylin toimi eroaa puolustuslaitoskomitean näkemyksestä ja AUL:n hallituksen mielestä lakiesitys olisi voitu antaa vasta sitten kun puolustuslaitoskomitea on antanut asiasta lausuntonsa. Hallitus päätti aloittaa toimenpiteet kansanedustajien informoimiseksi tästä kysymyksestä.

Uuden esimiesjärjestelmän toteuttamiseksi suunniteltuja kursseja käsitellessään hallitus päätti toimenpiteistä joilla estetään eräissä joukko-osastoissa esiintyneet esimiesten toimenpiteet sotilasvirkamiesten ja sotilastechnikoiden saamiseksi luutnanttikursseille. Sotilasvirkamieskysymys on kokonaan ratkaisematta ja ennen

sitä ei näillä virkamiehillä saa olla mitään asiaa em. kursseille. Edelleen hallitus päätti toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on estää suunnitellun palvelussitoumuksen toteuttaminen esitetyssä muodossa. Hallitus nimesi keskuudestaan toimikunnan tutkimaan ja laatimaan lausuntoa PE:lle em asioista.

Vuoden 1974 virkaehtosopimusvalmistelua käsitellessään hallitus päätti antaa Virkamiesliitolle AUL:n näkemyksenä lausunnon jossa painotetaan lähinnä yleiskorotuksen vaikutusta, jälkeenjääneisyyden mittaamista sekä korostetaan työaikasopimusten ja sosiaalipaketin merkitystä. Hallitus nimesi toimikunnan valmistelevaan AUL:n esityksiä v 1974 sopimusta varten.

Liiton kurssitoimintaan päätettiin lisätä v 1974 aikana yksi järjestötoimintakurssi. Liittokokous oli esittänyt hallitukselle toivomuksen yhden ylimääräisen kurssin järjestämisestä vielä tämän vuoden aikana, mutta koska

varoja tähän tarkoitukseen ei ole budjetoitu, kurssin järjestämisestä päätettiin luopua. Vuoden 1973 syksyllä järjestetään luottamusmieskurssi kouluttamattomille luottamusmiehille. Hallitus myönsi jäsenyhdistysten esityksestä yhteensä 21 hopeista ja 58 pronssista ansiomerkkiä.

Edelleen käsiteltiin ViestiK 5:n työmaakuljetuskysymystä jonka osalta pyritään saamaan mahdollisimman pian lopullinen ratkaisu, joka tyydyttäisi osaston henkilökuntaa.

Hallitus totesi, että moniin AUL:n PIM:lle ja PE:lle tekemiin esityksiin ja tiedusteluihin ei ole annettu vastausta. Päätettiin toimenpiteistä.

Vuoden 1974 liittokokous pidetään hallituksen päätöksen mukaisesti maaliskuussa Kajaanissa Kainuun Raja-aliupseereiden toimiessa järjestäjänä.

Pohjoismaiden aliupseerijärjestöjen konferenssi esitetään pidettäväksi Suomessa v 1974.

—o—

Aliupseeriliiton sisäisessä toiminnassa on tällä hetkellä työn alla mm seuraavat tärkeimmät asiat, joista osa on aikanaan ollut liittokokousten käsiteltävänä ja tulleet hyväksytyiksi toteuttamista varten:

Työpaikkaruokailu joka ensisijaisesti liittyy koko virkamieskunnan vastaavaan kysymykseen. Ensi tavoitteena on AUL:n piirissä saada yksiköiden valvojat ja päivystäjät maksuttoman ruoan piiriin ja maksuttomuus riippumattomaksi työaikasääntelystä.

Sotilaslääkärien potilasmaksut pyritään saamaan terveyskeskuksien taksojen mukaiseksi ja tästä tehdään esitys PIM:lle.

Keskusliittokysymystä tutkimaan on hallitus asettanut työryhmän, jonka tulee saada työnsä valmiiksi vuoden loppuun mennessä, niin että asia voidaan saattaa lopulliseen ratkaisuun v 1974 liittokokouksessa.

Ryhmävakautuksen tutkiminen on parhaillaan menossa PHK:n kautta ja

on tästä vakuutusyhtiöiden kanssa suoritettu neuvotteluja.

Kerhotilojen käyttö yhteiskunnallisiin tilaisuuksiin (mm vaalien alla) edellyttää liiton esitystä kerhojen käyttöohjeiden tarkistamiseksi ja tämä esitys tehdään PIM:lle.

Pienissä joukoissa palvelevien vakanssitilanne on tarkoitus hoitaa toimiupseerijärjestelmän toteuttamisen yhteydessä.

YK-joukoissa palvelevien res-aliupseerien jäsenyys liitossa ei ole voinut toteutua tähän mennessä, koska PIM:n maksuliikenneosasto on ottanut jäsenmaksun perimiseen kielteisen kannan.

Virkamiesten ulkomaanpäivärahat on tarkoituksena saattaa virkaehtosopimuksen muotoon ja tätä koskeva esitys tehdään Virkamiesliitolle.

Kielitaitolisat mm eri anomuksesta Kypros-joukoissa palvelevien osalta saadaan todennäköisesti virkaehtosopimukseen vielä tämän vuoden aikana.

VELJESILTA RAAHEN SOTILASPIIRIN ESIKUNNASSA

Kutsuimme kaikki RaaSpE:n Oulaisissa aikaisemmin palvelleet evp jäsenomme yhteiseen veljesiltaan sotilaspiirin esikuntaan 25.5.73. Kutsumme meni kaikille suoraan sydämeen ja puhelimitse tiedusteltaessa kuulumme vastauksen: "Tietysti me kaikki tulimme".

Illan aloitimme virallisesti ilmoittamalla "joukon" sotilaspiirin päällikölle. Tervetuliaissanoissaan ylivääpeli T Lahti muisteli niitä aikoja, kun vierasimme vielä olivat palveluksessa, ja toi esiin illan tarkoituksen, tutustuttaa nykyisiä ja entisiä aliupseereita toisiinsa sekä koota taustaa sotilaspiirin alupseerien historiikille.

Tervehdyksessään sotilaspiirin päällikkö everstilutnantti P Linsuri korosti nykypäivän aliupseerin aseman tärkeyttä ja edelleen koulutusta. Osittain tähän tähtää uusi esimiesjärjestelmä, joka jo ensi vuonna alkaa toteutua. Illan esitelmässään hän toi havainnollisesti esiin sotilaspiirin alueella tapahtuvan väestöliikkeen ja sen aiheuttaman suoranaisen vaikutuksen sotilaspiiriin työssä.

Ylivääpeli T Kaarela alusti varsinaisen historiikin kokoamisen, joka tapahtui magnetofoninauhalla. Siinä pyrittiin selvittämään kaikki ne upseerit

ja aliupseerit, jotka ovat Raahan sotilaspiirissä vuosien mittaan palvelleet. Illan päätteeksi sauna, jonka aikana kerrottiin monet, monet mukavat kommellukset, joita silloin ennenvanhaan sattui.

Meille nykyisille aliupseereille osoitetuista kiitoksista tuli moneen kertaan esille vieraittemme mieltymys tä-

män kaltaiseen yhdessäoloon, ja he toivoivat voivansa vielä toistekin tulla vieraksemme ja viettää hauskaa iltaa. Uskomme, että vastaavanlaista toimintaa kannattaa jatkaa. Lukijakunnalle terveisin,

RaaSpE:n Aut:
psta kers Arvo Mäkinen

LYHENNELMÄ VENDITO OY:n TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Yhtiön toiminnan tarkoituksena on ollut edelleen palvelella virkamies- ja toimihenkilökuntaa myöntämällä sille mahdollisimman edullisia ostoalennuksia sekä muutoinkin toimintoillaan tukea sen yksityistalouksia.

Kertomuskauden aikana Venditon myyntiverkosto laajeni kahden kaupungin — Kemin ja Tornion — mukaan, joten nykyisin jäsenkunta voi asioida 24:ssä kaupungissa Venditon tiliin.

Sopimusliikkeitä oli kertomuskauden päättyessä 364. Asiakkaille myönnetty alennukset nousivat noin 2.157.000 markkaan, minkä lisäksi bensiinimyyntistä ja pesulatoimituksista välitettiin alennuksia noin 680.000 markkaa.

Liikevaihto, mikä oli kertomuskautta edeltäneenä tilikautena (1.4.1971—31.3.1972) 12.157.209,55 markkaa, nousi kertomuskautena 16.913.084,08 markkaan.

Kokonaisvaihdosta Helsingin osuus oli noin 65 %.

Huomattavin uudistus kertomuskauden aikana tapahtui ryhdyttäessä jakamaan asiakkaille Venditon omia luottokortteja aiemmin annettujen ostolomakkeiden sijaan.

Siirtyminen uuteen ostovälineeseen aloitettiin kokeilun jälkeen Helsingissä tammikuussa 1973.

Kertomuskauden lopussa oli asiakkaille myönnettyjä luottokortteja jo noin 6000 kappaletta. Tarkoituksena on saada vuoden 1973 aikana Helsingin talousalueen asiakkaille jaetuksi luottokortit, minkä jälkeen lähimmän kahden vuoden kuluessa luottokortti pyritään saamaan koko jäsenkunnan käytettäväksi. Luottokorttiasioihin liittyy käytön vaivattomuuden lisäksi uutena etuna pidennetty maksuaika. Kuukauden aikana suoritettut ostot erääntyvät asiakkaille maksettavaksi ostokuukautta seuraavan kuukauden päättyä.

Venditon toiminnan voimakkaan kasvun vuoksi toimistotilat osoittautuivat riittämättömiksi. Vuoden 1972 syyskuussa vuokrattiin noin 90 m² suuruinen uusi toimistohuoneisto, mihin sijoitettiin laskutusryhmä sekä hallituksen kokoustilat.

Yhtiön hallitukseen kuuluivat edelleen puheenjohtajana Oso Laakso, varapuheenjohtajana Viljo Tuokko sekä jäsenenä Vilho Juntila ja Olli Ansamaa, joka toimi myös yhtiön toimitusjohtajana.

RaaSpE:n aliupseerien veljesillan osanottajat: edessä vas. vääp. evp. M. Aarnio, yliv. evp. E. Hannila, sotmest. evp. O. Ahteenmäki, sotilaspiirin päällikkö evl. P. Linsuri, sotmest. evp. O. Rautio, sotmest. evp. O. Riihijärvi ja yliv. evp. E. Savilampi. Takana vas. kers. A. Mäkinen, ylik. E. Oja, ylik. E. Lumiaho, ylik. A. Toljamo, vääp. E. Marjakangas, värv. R. Takalo-Eskola, yliv. T. Lahti, värv. P. Kivijärvi, yliv. T. Kaarela, värv. H. Tyhtilä ja vääp. J. Tikka.

VUONNA 1973 EVP.JÄSENEKSI SIIRTYVILLE

Jos olette siirtynyt evp.-jäseneksi tammi—helmi-kuun aikana v. 1973, olisi Teidän tullut suorittaa evp.jäsenmaksu täysimä-mäisenä välittömästi eläk-keelle siirtymisen jälkeen. Ellei suoritusta ole tullut katsotaan Teidät eronneek-si liitosta. Maalis—elokuun aikana eläkkeelle siirtyneen evp.jäsenen tulee suorittaa puolet evp.jäsenmaksusta eli mk 15,—, 30. 9. 73 men-nessä os. Aliupseeriliitto ry Töölöntullink. 8, Hel-sinki 25, postisiirtotilille n:o 7005—6. Syys—joulu-kuussa eläkkeelle siirty-vän evp.jäsenen katsotaan suoritaneen evp.jäsenen jäsenmaksuvelvoitteen v. 1973.

HENKILÖTIETOJA

In memoriam

JORMA LEVOLA

Lauantaina 19. 5. 73 sain tiedon, että sinä Jorma olit siirtynyt sen rajan yli, josta ei ole paluuta. Tämä tieto ei tul-lut aivan yllättäen, sillä sodissa saadut vammat osavaikuttivat varhaiseen poismenoosi.

Tulimme jatkosodan jälkeen tänne Hämeenlinnaan, sinä Satakunnasta ja minä täältä Hämeestä, samaan joukko-osastoon palvelukseen, jouduimme aluksi työskentelemään aivan yhdessä, mutta pian Sinä jouduit toisiin tehtä-viin. Olimme kuitenkin Sinun kanssa paljon yhdessä, aivan perhetuttavi-na.

Olit ollut käydyissä sodissa kova ja peräänantamaton sotilas, joka vielä usein rauhan aikana tuli voimakkaasti esiin perusolemuksesi.

Saatoimme Sinut sotilaallisin kunni-anosoituksin kauniina keväisenä sun-nuntaina kätkeväksi tänne Hämeen maakunnan multiin. Lepää rauhassa. Kepeät mullat peittäkööt viimeisen le-posijasi.

Kullervo Ertovaara

Eläkkeelle

Ylivääpeli Yrjö Teodor L ä h t e e n -mäki, synt. 22. 4. 1918 Kullaalla, erosi pl:n palveluksesta Satakunnan Soti-laspiirin Esikunnasta 22. 4. 1973.

Varusmiespalveluksen hän suoritti v. 39—40. Reserviläisenä v. 40—44, toi-mien mm. 8./JR 15:ssa ja JvKoulK:ssa kk-puolijoukkueen johtajana ja kou-lutusaliupseerina.

Palvelus aliupseerina alkoi Por-SpE:ssa 1. 1. 53, toimien aluksi asevel-vollisuusasiaintoimiston toimistoaliup-seerina vuoteen 1965 saakka. Tällöin hänet määrättiin hoitamaan PorSpE:n, myöhemmin SatSpE:n, kutsuntavääpe-lin vaativia tehtäviä, jossa toimesta hän palvelikin eläkkeelle siirtymi-seensä saakka.

Aliupseerien peruskurssia vastaavan koulutuksen hän sai v. 1943.

Kunniamerkit: Mm 39—40, Vml, VR 4, Mm 41—45 ja SVRM 1.

Ylennetty ylivääpeliksi 6. 3. 71.

Vääpeli August A h o, synt. 30. 4. 1925 Ristiinassa, erosi pl:n palveluksesta Satakunnan Sotilaspiirin Esikunnasta 31. 5. 1973.

Nostomiehenä hän palveli v. 1943—44 sekä varusmiehenä v. 1945, osallis-tuen Pohjois-Suomen ja Muonionjoki-laakson taisteluihin. Rajavartiolaitok-sen palvelukseen Aho siirtyi v. 1946, palvelen rajajääkärinä vuoteen 1958 saakka.

Palvelus aliupseerina alkoi v. 1958 TurRtR:ssä, ensiksi opetusaliupseerina ja peruskurssin jälkeen lääkintäaliup-seerina. Vuonna 1967 hänet siirrettiin Reposareen vlkeen vartioaliupseerik-si, josta toimesta hän siirtyi eläkkeel-le.

Kurssit: Rajajääkärikurssi 1938, kanta-aliupseerikurssi 18 I jakso v. 1958—59, jonka hän kuitenkin joutui keskeyttämään palvelustapaturman vuoksi, kanta-aliupseerien peruskurssi 19 I jakso ja peruskurssin II jakso LääkK:ssa v. 1960.

Kunniamerkit. Mm 41—45 ja SVRM

1. Ylennetty vääpeliksi 31. 5. 1973.

Satakunnan Sotilaspiirin
Esikunnan Aliupseerikerho r.y.

Rajavartiomestari Sakari Soikkeli, synt. 17. 5. 24 Kemijärvellä, siirtyi eläkkeelle Lapin rajavartiostosta 1. 7. 73.

Soikkeli tuli rvl:n palvelukseen 15. 6. 45 ja palveli rajajääkärinä 30. 1. 47 asti, jolloin hänet hyväksyttiin rvl:n aliupseerin toimeen. Aliupseeri-nä hän toimi vartiopäällikkönä, lää-kintäaliupseerina, komppanian vääpe-linä ja joukkueen johtajana.

Hän on suorittanut Lääkintäkoulun B ja A kurssit v. 45—46. Kanta-aliup-seerien kouluttajakurssi n:o 49. Valti-on väestönsuojelukoulun kouluttaja-kurssi n:o 4 v. 65 sekä kohdekunnan väestönsuojelupäällikön peruskurssin v. 67. Rajavartiomestarikurssi n:o 5 v. 71.

Osallistunut jatkosotaan.

Ylennetty rajavartiomestariksi v. 71. Kunniamerkit Mm 41—45. Vm 2, Vm 1, SVRM 1 ja Rvlam v. 71.

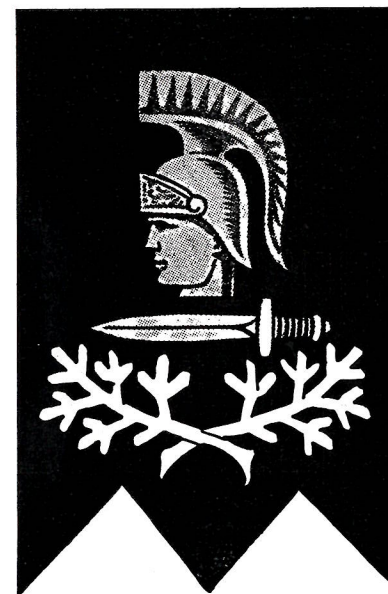
Toivotamme sinulle parhainta me-nestystä ja leppoisia eläkevaarin päi-viä, sekä toivomme näkevämme sinut tervetulleena vieraana tilaisuuksis-samme.

Lapin Aliupseerit ry

KIITOS

Lausun näin parhaimmat kiitokse-me Helsingin Alipäällystökerholle meille järjestetystä hausasta ja mie-liinpainuvasta läksiäisjuhlasta, kukin-ta, kepeistä ja standaarista.

Ylikersantti evp ja rouva
Seppo Osolanus

KÄYTÄ OMAA ADRESSIAMME

surunvalittelu- ja
onnitteluadresseja
saatavana AUL:n
toimistosta sekä
jäsenkerhoista

ALIUPSEERILIITTO r.y.

Ryhmä- henkivakuutus on osa ammatillista turvallisuu

Yhä useampien yhteisöjen jäsenet käyttävät hyväkseen ryhmähenkivakuutusta. Se on edullinen perusturva kuolemantapauksen aiheuttamien välitöiden menojen peittämiseksi. Kansaneläkkeen ha

Kansaneläkkeen ha

osaa näistä käteisvaroista [vajaat 1 000 mk]. Ryhmähenkivakuutukseen liittyminen on helppoa. Yksi sopimus kattaa koko jäsenistön. Yhteisostona vakuutus tulee jäsenille edulliseksi. Osallistumisen ehtona on vain täysi työkykyisyys.

SUOMI-SALAMA